

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
20 фран. у вјату, на по године
10 фран. у вјату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштом
упућеном непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, а коме је наручио, г.
Петру Рамадановићу, к. и. аген-
ту у Котор. Донијети се шаљу
уредништву. Рукописи се не вра-
ћају.За огласе шаље се: за сваку
ријеч или за број од пет ријеч-
ица по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

Позив на претплату.

Овим бројем нашег листа исти-
че претплата за прво пола године.
Умољавамо с тога поштоване прет-
платнике, који желе примати и даље
„Глас Црногорца“, да претплату на-
воле обновити што прије, како не би
било прекидања у одашиљању ли-
ста. Нови претплатници примају се
сваки дан.

Цијена „Гласа Црногорца“ за
пола године износи:

за Црну Гору фиор. 2. —
за Аустро-Угарску, Бо-
сну и Херцеговину фиор. 4. —
за све остале земље франка 10 —

Претплата се шаље потписаној
администрацији на Цетиње, или, ко-
ме је наручио, г. Петру Рамадан-
овићу, к. и. агенту у Котор
(Cattaro — Dalmatie).

Цетиње, 27 јуна 1903.

Администрација „Гласа Црногорца“.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Њихова Краљевска Височан-
ства Господар и Књагиња Милона
и Њихова Височанства Књагиња
Ксенија и Књаз Петар стигли су у
четвртак у Кисинген.

— Њ. Кр. Височанство Књаз
Наследник Данило, у пратњи ађу-
танта г. Пејановића, отпутовао је у
Њемачку.

— Дужности Регента повјере-
несу г. Војводи Божу Петровићу,
Председнику Државног Савјета, Ми-
нистру Унутрашњих Дјела.

— У уторник, 1. о. м., поводом
годишње успомене оснивања фран-
цуске републике, г. Суар, француски
министар резидент при нашем Двору,
примао је честитања у свом стану.
Од стране Његовог Краљ. Висо-
чанства Књаза Наследника Регента
одио је на честитање г. Андрија
Радовић, началник министарства у-
нутрашњих дјела, а од стране Кња-
жовске Владе г. В. Гавро Вуковић,
наш министар иностраних дјела, са
секретаром г. Илијом Вулетичем. На
честитању су били такођер и остали
наши министри и чланови дипломат-
ског тијела. За вријеме честитања
пред станом француске мисије сви-
рала је војена музика. Поводом исте
светковине, истакнула је била и ру-
ска мисија тога дана своју заставу.

— Њ. Пр. г. г. Р. Болати, из-
вазредни посланик и опуномоћени
Министар Њ. В. Краља Италије и
пуковник Милош Васић овдашњи
краљевско српски посланик, отпуто-
вали су на одсуство.

— Господин барон од Макио,
овдашњи аустро-угарски Министар-
Резидент, који се је несклико дана
бавио по унутрашњости Црне Горе,
повратио се јуче на Цетиње.

— Господин потпуковник По-
тапов наименован је за сталног Цар-
ско-Руског војног аташеа на Цетињу.

ЦЕТИЊЕ, 4 јула.

Француска и Инглеска.

Председник француске републи-
ке г. Лубе, био је у Лондону да вра-
ти посјету инглескоме краљу Еду-
арду, који је недавно походио Париз.

На основу овога што се је го-
ворило у инглеској штампи још онда,
кад је полазак председника био тек
у принципу ријешен, све инглеске
новине виде данас у овој посјети
важан корак инглеско-француског
вближења. Без сумње — пише пе-
троградско „Новоје Време“ — идеја
инглеско-француског вближења, а
може бити и савеза, развија се у
свијема појединостима, и британски
публицисти већ набрајају оне знат-
не добите, које ће за обе државе то
вближење донијети.

Из тога се види, да „сјајна
усамљеност“ (splendida isolation) не
служи више као принцип, који ру-
ководи британску политику и то не
само на дипломатију, но и на јавно
мњење у Инглеској.

Савез с Јапаном, због географ-
ског положаја и особина Јапана, ни-
је задовољив Инглеца, који би хтјели
да се помоћу политичких комбина-
ција опет истакну на прво мјесто
у европској политици. Тијесне при-
јатељске везе, које су се биле отпо-
челе између Инглеске и Њемачке,
вијесу донијеле повољније резулта-
та, с тога се Инглеска сада труди,
да се приближи Француској.

Ако се је споразум између Ин-
глеске и Њемачке подвргавао кри-
тици и истицао као споразум, који
нема основа, још се више може да-
нас критиковати споразум између
Инглеске и Француске.

Да би се споразум између двије
државе могао закључити, потребито
је, да да се бар њихове важније по-
литичке цијељи не укрштају међу-
собно. Међу тим, код Француске и
Инглеске баш се и опажа такво укр-
штање основних цијељи њихове
спољашње политике. Таква антаго-
нија између француских и инглес-
ких интереса постоји од више вје-
кова, због чега је и укоријењена код
Француза нека врста антипатије пре-
ма Инглеској. Како Њемачка, тако
Инглеска — вјековни су непријатељ
Француске: то убојење постоји у
свијема слојевима француског народа.

Занета и на Средземном мору,
и у Средњој Африци, и у југо исто-
чној Азији и на Њу-Фудленду —
свуда Французи и Инглеци теже,
да постигну једно те исто. Г. Кер-
вон, док је био помоћник министра
иностраних дјела, говорио је у јед-
номе од својих чланака, да се само
сентиментални сангвинци могу на-
дати, да је могућ потпуни споразум
између Инглеске и Француске. По
његовом мишљењу, никакви догађа-
ји нијесу у стану поништити ово
трњење, које постоји између фран-
цуских и инглеских интереса.

„Шта више, — писао је да-
нашњи индијски вице-краљ, — кад
би Француска и достигла своје основ-
не цијељи на Средземном мору, кад
би други битка под пирамидама пре-
дала Каир у руке војско треће ре-
публике, опет се наш споразум с
Француском не би поништио, јер и
осим Мисира имамо мноштво тачака,
на којима се додирујемо и у Азији,
и у Африци, и у Америци.“

Поглед лорда Кервона на ин-
глеско-француске односе влада код
већине инглеских државника. Исто
мишљење влада и у народној маси.
Ето због тога све приче и разгово-
ри о могућности тијесног вближења
између ове двије државе не могу
имати озбиљног значаја. То је по-
тврдио и француски министар ино-
страних дјела, кад је ових дана
рекао, да пут председника Лубе-а у
Лондон није ништа друго, до прости
чин учтивости.

По себи се равумије, да виђење
председника француске републике с
краљем Едуардом, ма и као чин
просто учтивости, неће остати без
сваког утицаја на ток међународне
политике. Све владалачке посјете
помажу да се одрже добри односи
сусједства и да се уклоне неспора-
зуми, који неизбежно од времена на
вријеме појављују. При личном виђењу
могући су и споразуми, који се од-
косе на поједина питања, али иску-
ство показује, да такви споразуми
ниједна не утичу на општи правац
државне политике изван сфере до-
тичног питања. Но то је све још
далеко од онога што носи на себи
карактер савеза. Нама се чини, да
и ако Инглеска и Француска ступе
кадгод у тијесне политичке односе,
то ће бити прије свега помоћу Ру-
сије, јер се њени интереси могу мно-
го лакше разграничити с британ-
ским интересима, него интереси Ин-
глеске и Француске. Нека се Ин-
глеска само одрече од мисли, да ра-
шири границе Индијске царевине до
Шат-ел Араба, као и да рашири свој
уплив на сјевер од Јан-Цае, па ће
одмах инглеско-руско питање у Ази-
ји изгубити свој општи карактер и
тијем ће се отворити поље за ува-
жљиво примирење двију држава —
супарница.

СВЕЧАНОСТИ У ПРАГУ

У четвртак, 22. јуна, свечано је
постављен у Прагу камен темељац
за споменик Јану Хусу. Славље, које
је било тим поводом, има значаја не
само за Чехе, но и за све Словене,
па и за читаво човјечанство. Јан
Хус, који је по ријешењу сабора у
Констанцу спаљен на ломачи 22 јуна
1415 године, остао је у успомену
човјечанства као један од највећих и
најчистијих праведника, поборника
и мученика за истину.

Хуса славе у Прагу, али га не
равумију сви. С његовијем великијем
именом често везују оне идеје, које
су њима по вољи, а не које је он
проповиједао. Тако — Хус је био
уборник слободе, свјести и ради
тога неки од његовијех сународника
хоће да виде у његовом споменику,
споменику човјеку слободнијех мисли.
Хус се борио против злоупотреба и
својеволјности папске власти, зато
су лутерани-Нијемци готови да га
рачунају за свога, готови су, да у
том идеалисту виде претечу њемач-
ког реформатора, рационалиста Мар-
тина Лутера.

Патриотички значај Хусов за
Чехе, кад се површио посматра, иза-
зива као неку сумњу. Данас Чеси
— пише руски „Свјет“ — не желе
да иду против Рима. Девиза пан-
германаца: „Даље од Рима“, за
Чехе је једнака, као да се рече: „даље

од Аустрије“, т. ј. „иди под власт
сјевернијех Нијемаца-лутерана, одре-
ди се од својих словенских аманета,
повијемчи се.“

Али и Хус је био против папе...
Сви ти површни неспоразуми про-
изјавле од неправилног погледа на
ствари и одмах падају, чим се ствар
правилно објасни.

У књизи Јана Хуса о цркви
јасно је изложена његова наука. Он
је признавао једну свету, васеленску
цркву. Његова наука поништавала је
сву римо-католичку систему и пап-
ство: црква, по Хусу, јест савез
вјерујућих; она обухвата све вјеру-
јуће на земљи; глава те цркве јест
Господ Исус Христос, који на земљи
нема намјесника; не постоји ни грчко-
источна, ни западно-римске цркве;
постоји само једна црква Христова,
— грчко-источни дио те цркве очу-
вао је истину, а западно-римски од
истине се је уклонио.

Кад пођемо с ове тачке гледи-
шта, на Хуса треба гледати као на
правог пошљедовача словенскијех
првоучитеља — Кирила и Методија,
као на искрено православног.

Да је овакав поглед правичан,
доказује се још и овим: Друг
и једномисленик Хусов, Јероним
Прашки, који је спаљен на годишњу
послије њега, био је, између осталог,
окривљен и за то, што је он, пошто
је био у Русији и походио Псков и
Витебск, отворено пријешао на страну
православља.

Чист је као кристал живот Јана
Хуса, а чиста је такође и његова
наука и његова мученичка смрт.
Дирљива је његова историја, а поуч-
но његово јунаштво.

Хришћанство у Прагу датира
од Кирила и Методија. Најприје, до
неспоразума између Рима и Цари-
града, православље било је једина
религија. Неспоразум тај поникао
је у главном с тога, што је па-
тријарх (папа) римски важело, да
буде старјешина над другима, при-
својивши себи титулу Христова
намјесника. Данашње римо-католи-
штво није постало од једанпут,
него је расло мало по мало с уве-
личавањем папске власти. Чешка,
као земља која је улазила у састав
римске патријаршије, потпала је под
уплив римо-католиштва и XIII. ви-
јек представља нам потпуну пре-
власт католицизма у Чешкој, а у
исто вријеме та је земља постала и
једно од главних уточишта за оне,
који су бивали гоњени од римо-
католичке цркве. У XIV. вијеку опа-
жају се у Чешкој двије групе —
римо-католичка (виша) и православ-
на (мања), која је била много гоње-
на, али је ипак очувала чистоту
јеванђелске науке и по њој је живот
управљала. Та борба између право-
славља и католицизма особито је из-
била при крају тога вијека.

У то мучно доба родио се и
почео радити Хус. Трновит је и
тежак био његов пут борбе. Като-
лиштво је побједило, а Хус је,
поред свега царскога јемства и
поштене ријечи, да му неће ништа
бити, био у Констанцу спаљен. Не
могу се без ужаса читати поједино-
сти тога страшног чина, те их
нећемо ни доносити овдје.

Ломача Хусова била је запа-
љена скоро прије 500 година, али
се још није угасила, — задушљива

плам, који спаљује човјечије месо, претворило се у зубљу православног хришћанског јединства. У лицу Јана Хуса ми поштујемо не само поборника православља, мученика за истину и правог војника Христовог, него у лицу његовом поштујемо оно велико начело, које је кадро ујединити Словенство, поштујемо овај стивег, под сјешком којег ни један Нијемац није страшао за Словенство.

Слава Јану Хусу! Нека вјечно живи његова свијетла успомена!

Јован Хус родио се је год 1369 у Хусцину као син словенског сељака. У Прагу је учио за свештеника. Пошто се вапио, добије „бакалуреат“ слободних вјештина и буде доктор теологије. Као млад човек од 29 година стане предавати на прашкој универси, а 1402 добије мјесто проповједника у витлејемској капели у Старом Граду прашком, коју су Чеси у велике цијенили. До часа, кад се је Хус могао упознати са Виклифовим списима (1402), слабо је познат Хусов интелектуални развитак. Већ 1403 бјеше забрањено распрострањивање Виклифових списа. Али међутим је Хус својим проповједима у споменутој витлејемској капели надобио био не само народ за се, већ и самога краља и надбискупа Збинику. Ступивши у двор, постане краљичин исповједник, а надбискуп му повјери проповједачке у дијаволским околностима. Кад се је прочуло за нека тобожња чудотворна исцјелјивања у Виленаку, надбискуп варади Хусу да проучи ствар, и Хусу пође за руком испословати забрану хајдука у Виленак. У то се деси излазак немачких професора и ђака из прашке универсе и њихова особа у Липиско (1409). Урок тој сеоби било је краљева поштување против туђинског елемента услед Хусових представљања. Но не потраја дуго а надбискуп Збинику се удружи са свештенством, које је Хус ради злоупотреба њихова знања и њихова превеликог вањивања земним стварима жестоко нападао, и баца на њ анатому. Из Хусове књиге „De Ecclesia“ повадше његови непријатељи материјал за оптужбу. Пошто је уз Хуса био не само народ, већ и плество, чак и сам краљ Сигисмунд, то је конфликт између нападнутог свештенства и Хуса преуео велики мах и постао је опасан и самој држави услед превелике прегршене снаге. Сам краљ наведе Хуса да оде у Коонциу (Констанца), да се ту пред црквеним сабором брани и обрани и са црквом помири. Али сабор не хтједо одступити од тврђе да је Хус крив и с тога Хус мораде умријети спаљен на ломачи 22 јуна 1415. Хус није хтјео одступити од својих начела и сам се поспе на ломачу, гдје јуначки умре. Његова смрт узбуни Чешку ујасно и ту је почетак хуситских ратовима и противу реформација, која се сврши онако крваво у битци на Бијелој Гори (1620).

Свечаност полагања првог камена за споменик Јану Хусу текла је овако:

У недјељу, 22 јуна, Златни је Праг освануо окићен цвијетом и народним заставама. На свечаном простору „Stagplatzem paměti“ била је направљена велика трибина за одличне госте из Русије,

ЛИСТА К.

Петроград

(Наставак.)

Од многих споменика, којима је Петроград богато окићен, у првоме нам реду скреће пажњу „Александровска колона“, која се налази на дворском тргу, баш пред вимњим дворцем. Колонна ова служи као споменик цару Александру I. Благословеном, и израђена је по плану архитекта Монферана. Састоји се из гранитног подножја и високе колоне од финландског гранита. На врху њеном стоји анђео с кротом у руци, којим притиска змију. Анђео носи лик Александра I. Постоље споменика је обучено у бронзу, на којој се налазе барелефи. На једној страни је натпис: „Александру Первому благодарна Россия“, а на осталима се налазе фигуре Побједе, Мира, Правосуђа, Милосрђа, Мудрости и Изабљива. Осим тога на врху постолја, међу двоглавим орловима са лавровим гирландама стоји Око Свештештва, а испод њега „1812—године“ — год. побједе руске над Наполеоном — тиме хоће бар да се означи да се ова побједа једино Божијом помоћи има приписати.

Иза Александровске колоне, вриједно споменик споменик Петру Великом, који се налази на Петровом тргу између Исакијеве цркве и ријеке Њеве. На огромној гранитној стуби стоји од гуча саливен коњ, направљен на двије стражње ноге, којима гави змију незнања, а на њему се

Фрањуске, Инглеске и Америке. Око 8¹/₂ сати кренула се са Краљ. Винограда величанствена поворка учесника преко красног Вацлавског Трга и Прокопа на свечано мјесто. Силан народ је клицао „На адар!“ „Слава!“ Одушевљење је чешко прекијело, кад је дошло око 70 јужнословенских ђака, који су пјевали „Kde domov“.

Кад се одушевљење слегло, ступио је на говорничку трибину д-р. Едвард Грегр, старац од 73 године, који је младеначком ватром опртао рад Јана Хуса за Чехе. Између осталог рекао је: „Јан Хус, највећи и највјештији међ јуначима народа чешкога, звијезда највјештија на небу свега човјечанства. Јан Хус није био само добротинаца свога народа, дјеловање његово, рад и трпљење постало је благословено за даљи напредак на путу правде, просвјете и човјештва, постало је почетак ослобођења духа људског из таме ноћи средњовјековне. Оно што највише цијеним, јер сматрам за најважнију последицу хуситског покрета, јесте то, да је тиме сачуван наш чешки језик, сачувана народност чешко-словенска. И зато кажем, да Хуса мора хвалити и славити сваки Чех, ма кога вјерскога или политичкога увијерања, ако не из других разлога, а оно из разлога народних и родољубивих. Овај споменик нека нам буде подно вањивања нашега узраста к новоме народном животу — нека нам буде ајлага љепше и срећније будућности, да се у красну отаџбину Хусову повраги омет слобода, независност, самосталност, да се троник круна, која лежи на глави тешког искоманог народа чешкога, скоро промијени у лавор вијенац среће и славе милаго народа и драге отаџбине.“

Одушевљени усклица пропратиле овај говор, који је трајао 45 минута. На то зајеваше 900 пјевача Бендлоа „Хорал народа чешкога“. После тога је прашки градски начелник д-р Срб уарио трипут чекмићем у основни камен изговоривши лозинку Хусову: „Молим вас, да се љубите и правду сваком дјелите!“ у име чешког универзитета ректор д-р Хорбатевски, у име руских друштава Александровић Коржељевски с ријечима: „У славу бесмртног споменика Хусова, у славу чешкога народа, који је родио таквога бора, у славу удруженог Словенства. У име чешких жена госпођа Напреткова, која је рекла: За тешке жене на дому и у туђини, твоја љубав к рођеноме језику нека буде крајем узора нама и потомцима. На то је у име друштва за стављање споменика д-р Подлани ударо у камен с ријечима: „У име Бога Оца, Сина и Духа Светог“. Пјевачи зајеваше хуситско: „Kdož jstě boží bojovníci“, и сандуче са темалним писмом спусти се под земљу. Била је то свечаност, каквих је мало у животу народном; било је ту преко десет хиљада одушевљених Словена. Срећни чешки народи, који тако прослављаш мученика за свету народну ствар!

СРПСКО ХРВАТСКА СЛОГА.

Срби и Хрвати у Троједници, до навад мјало дана најогорч нији међусобни непријатељи, пружају да-нао братску руку вамирена један

гордо у рамску тогу обучен испрсно Петар I, указујући десном руком на противну страну ријеке Њеве, гдје се налази Универзитет, Академија умјетности, Академија Наука, те као да нам тим покретом руке говори: „Погледајте — то све, ја сам учинио Русији... Змија незнања је побјеђена: пред вама су храмови науке и умјетности... Тамо идите... јер је у науци и труду ваше спасење, сила и слава!“ С једне стране на споменику је натпис: Петру Первому Екатерини вторај, лјта 1792. — а с друге исти натпис на латинском. Огромна гранитна стубина, на којој почива фигура Петрова, јединствена је у Јевропи по томе што је сва из једнога комада, тешка је преко 400.000 кг. а нађена је на обали финског залива, код села Лахта, уз необичан напор и препреке до-несена је у Петроград октобра 1770 год. — сем овога има Петар Велики још један споменик, којег је 1800 год. подигао му праунук му цар Павле I.

По љакони и грациозности својој међу најљепше споменике руске престо-нице може се урачунаати споменик Нико-лају I. Павловићу, који је грађен од 1857—1859 године. Постоље је сложено од разног камења, као црвеног порфира, црвеног финландског гранита и угаситог мрког гранита и има облик елипсе. Символичке женске, које представљају Правосуђе, Силу, Мудрост и Вјеру допринио, да је ефекат споменика веома јак. Стране постолја уређене су барелефима, представљају до-гађаје из живота цара, како јаше на коњу.

Царица Екатерина II. — та слаба жена, али умна и енергична владарка — има два споменика, од којих је споменик вриједан овај величанствени споменик што

другоме Измиарење се у начелу при-хваћа с обје стране. а сваколика искрена и неваљана штампа с јелве и с друге стране доноси одушевљене чланке, у којима се српско-хрватска слога поздравља као неопходно по-требити догађаја ва бољу и срећнију будућност једнокрвног народа.

Што се је још пред мало дана сма-трало немogućим или бар врло далеким — пише „Обзор“ —, то се ето абјави. Хрвати и Срби, још пред мало дана крвни не-пријатељи, који не би ни под живу главу сјели уз један стол, — као да се почињу освијешћивати. Трпемо си очи и питамо се као у чуду: Па је ли баш тако морало да буде? ... Године 1848 испстали-рао је патријарка Рајачић на Маркову тргу уз неописиво одушевљење Хрвата и Срба бана Јелачића. Велику и тешку уставну борбу против Раукове владавине ваједнички воде и проводе Срби и Хрвати. А онда се полако течајем времена тј споразум губи, изчезава, израђи се у крвно непријатељ-ство и рат на живот и смрт. Али ипјесу изостале ви последице. Што смо више слиге и времена трошали на наше међу-собно атирање, то смо мање вриједили у политичком свијету. У последње вријеме наше је међусобно трпење досегло врпак, а наша политичка моћ и вањивање спало је под ништану. И трпемо се напокој и запитасмо: Куд то води? Погледамо па се и око себе и то је било доста, те и ели-јепци спознају, да овако не смије да буде, ако жељимо очувати живу главу. А ми смо били истини, и једни и други слиједили, само што су нам се ипак кадити, перпо-дично, отварае очи. Штета само, да је то било рјетко и у равном вријеме. Кид је један прогледао, други није имао вида и обратно. Али иужда учи памети и отвара очи и ми прогледамо и једни и други.“

Најновији акт у хрв-српском питању вабио је на површину тихо и скрмно у-ђачким круговима, а одаваде се раширило широм цијеле земље, куд живи и обитава наш народ. Прво се почетак ограничио на изјаве, на приближење између једних и других; најоптрпје форме између друштве-ног вајбјављања и рата тламе су се осла-биле. Али како је већ сав народ био ент-неплодне, убилачке борбе међу једнокрвном браћом, најбоље доказује чивеншва, да се овом скромном позиву одававо — сав народ. Одававо се тују велели гласови. Из Загреба, Београда, Сплета, Новог Сада, Сарајева, Дубровника, Котора, Шибеника, Граца, Беча, Ријеке и т. д. Сви листови одушевљено поздрављају ову слогу. Чланке о том лицу Бранки, Дубровник, Нови Ср-бобран, Заглава, Нови Лист, Јединство, Црвена Хрватска, Народни Лист и т. д. Иа свих крајева, готово сви листови изна-пају на око незнатне, али у истину вајне вајести. Ту знак учивости, онђе знак пријатељства, тамо знак дужности, овдје знак колегијалности, гдје-гдје помоћ у-ужди, а свугдје искрено сусретање, оду-шевљево примање и неодолливо нагнуће за потпуном, и трајном слогом. Све се ово додуше креће више мање на површини, али једно је ипак јасно: Ми смо претурили кризу српско-хрватског спора.“

Свјетлао моменат који се након тако-дуготрајне тмине вајавио на обзорју нашег народног живота, не смије изчезнути не-трагом у интересу народне садашњости и

се налази на Њевском Проспекту у Ека-теринином парку, на којем је она вели-чанствено изобразена у царској мантији са скиптром у једној, а лаворовим вијен-цем у другој руци. Испод ње налазе се фигуре њених славних помоћника као што бјеху Потемкин, Румјанцев, Суваров, Чичагов, Орлов, Безбородко, Бецкој, кња-гиња Дашкова и Державин. Споменик је подигнут по наредби цара Александра II. План му је сачинио умјетник Микешин, а извео га је академик Раскушин. Цијелим својим изгледом, споменик је овај импо-зантна грађевина. Александар II. Ослобо-дитељ нема споменика, њему за споменик диже се у чистом руском стилу велико-љепна црква, у славу васкресења Христовог; црква се ова диже на оном самом мјесту, гдје је Цар погинуо и биће временом колико оригиналан, толико исто и интере-сантан украс Петрограда. Александар III. Миротворац има два споменика, један се налази пред касарнама 145. пјешачког ново-тераског пука, којему је он био шеф, а други се сада подиже на знаменском тргу, и биће достојан имена овог великог вла-дара.

Занимљив је т. зв. споменик славе, који је подигнут за спомен руско-турске војне у години 1877—78. Он се састоји из гранитног постолја, на којем се налазе плоче од бронзе са натписима славних догађаја поменуто војне и списком свију одјељена војске, која су истој учество-вала. Са постолја тога се уздиже колонна од 10 хвати висине, која је начињена од-самих топова отетих од турске војске приликом поменуто војне. У саму колону уложено је преко стотину топова подије-љених у шест катова. На врху њеним

будућности. До нас је, да нам тај момен-ват буде азначито почетак новог живота, ааметак боље будућности. Док смо се гу-били само у високом и далеким циљевима, а заборавили на садашњост, ало смо про-лазили. То је драгоцјено искуство, што бисмо га имали црпити из своје далеке и ближе прошлости. Али чим смо се почели прихваћати абилскога рада, напуштати саме сање, радити, вашли смо себи ближе. Невоља нас је приближила, рад има да нас уједини. Политика је рад, живот и рад. Кад своју народну политику поста-вимо на реалне основе, кад будемо водили рачуна о правим, а тако многобројним по-требама народним, нећемо имати времена за ситне вањиве и свађе, које нас само слабе на корист зрелых. Рад ће нас сје-динити, народни посао на свим пољима народног живота, устрајан и живав, мак-нути ће си свијета овај несретни спор. У раду је и јединство и спас Хрвата и Срба!“

Истим ваисом поддравља и вадрски „Narodni List“, спљетско „Јединство“ и дубровачка „Срвена Hrvatska“ братску слогу између Срба и Хрвата, а ријечки „Novi List“ у-сном уводном чланку „Hrvati i Srbi“ пише изи-ђу осталог:

„Зближење Хрвата и Срба у вајновије доба побудило је велику позорност и изван-граница, у којима живи наш народ. Оно се у опће сматра једном од највањивних дога-ђаја ових вајних дана. Ми се тому абли-жењу искрено радујемо и жељимо, да доведе до потпуног измирења, које ће поравнати ставе искреној и трајној слови између два племена једнога те истог народа. Туђи свијет, вапућен у наше прилике, готово не вјерује, да је таква слога могућа. Топко се били ваоптрпили међусобна борба, која се у мало није изродила у рат, до истраге једних или других“. Ипак Хрвати и Срби имају толико ваједничких интереса, да све и кад не би било међу њима тјесне везе крви и јединства језика, морали би тражити међусобни споразум: ако ли не за друго, аа одбрану с исте стране угроженога на-родног објавња.“

Четврт вајекса су се Хрвати и Срби препирали, док су нашла — назовимо је тако — фриду аближења. Што се у вадесет и пет година полемике није постигло, учивине догађаја од неколико дана. Онај немели спор ипак има своју користну страну. Данашња спознаја плод а овог дугог трпења, овог на око јаловог експе-риментирања.“

„Овдје се баш објавила она Прера-доншева: „Невоља гила, најбоља школа.“ За то је можда она борба била нуждна. Али је сат још нуждије, да престане.“

„Помиривши руку, коју пружиле Срби, радостно прихватиле Хрвати, при-грљују политику братског складовања, враћају се на стару ставу, коју су били од невоље оставили. Преокрет у хрватској политици произведа је без сумње полити-чка нужда — то Хрвати искрено признају нити имају разлога, да то таје — али их та нужда није преобразила већ само иску-њили учинили.“

„Више мање овако мисле, и не од јуче, сви они, који вајљно жеље народу бољу и срећнију будућност. Али у толико година борбе и вајавних нава тако је наше оборије потамнило, толика је маглуштина пала на

стоји фигура, која нам представља генија славе с нијенцем од хростова лисћа у једној, и палмовом гранчпом у другој руци. Споменик окружује још десет тур-ских топова.

По мојем мњењу ниједан Словенин, који посјети Петроград не треба да про-пусти а да не види овај споменик. Он га истина не може изненадити својом умјет-ничком израдом, али га мора гаути иде-јом, коју представља и коју овјекосјевава. А идеја та и није ништа друго већ: само-трегорна и велика љубав Руса према Словенима. Јест, ти типови, који се сада у пирамиду сложени гордо дижу небу под облаке јасно му говоре, да племенити руски народ није жалио ни моралне ни физичке своје снаге, да помогне, да подигне и да избави од туђега јарма — слабију браћу своју по крви и језику. Стојећи код тихх топова и нехотице скиташ каду с главе и осјећајући себе знаком часнога крста православног топло папшећ молатву за спас и покој душа оних синова руског народа, који хиљадама погинуше од метак-њима изабачених, те жртвоваше живот свој за благо и срећу једнојерне и једнокрвне браће своје. Гледајући у хладну колону од топова, чини ти се да слушаш још ужасну рику ваихову, и као одјек на јесту, да чујеш вајај и лелек ојањених мајка и супруга, врпак осамљене сирочади уадаке узвијелене својте и ожалошћених прија-теља. И под утисцима тих благодарних осјећања, с грозом и мишљењем ти помиш-љаш и на оне небагородне синове сло-венскога племена, који заслијевени вар охолпошћу и себичношћу, сумњају у пле-мениту и несебичну наклоност Руса према осталим Словенима, то не само да неосно-

нашу народну виву, да ће се хтјети још много времена, док сви угледају, где нам је спас. Задњих дана духно је свјеж вјетар, који је почео маглу растјеравати. Али према има наде, да ће се сад, послје онаког удара, сама разлупити, ипак је још није сасвим нестало и проћи ће доста времена, док се то збуде. *За што родимо али не мислимо*: нека оно што учинимо, буде озбиљно и трајно.

Дај Боже, да то буде озбиљно и трајно! То и ми из свег срца желимо, јер колико нас боли братски раздор, који иде само у прилог трећему, толико нас весели вшпомућена слогма између једнокрвне браће, а радо вјерујемо, да ће послје оног искуства и вужде, која их данас уједињује, та слогма бити потпуно искрена и на здравом темељу заснована!

Из Старе Србије и Македоније.

Судећи по потонјим вијестима, не треба се бојати, да ће Бугарска и Турска доћи до оружаног сукоба. Обје ове државе далеко су и од помисли да објаве рат и њихво стрављање основано је једино на њиховом узвјамном неповјерљиву, које је тако јасно искључено у потпуно циркулару бугарске владе, што га бугарски дипломатски агенти примају и јевропским државама саопштили. Али добивени на то одговор умирио је бугарску владу. Тако исто, јевропски заступници у Цариграду увјерили су Порту, да се не треба бојати, да ће Бугарска напасти Турску, те да дигне војску с бугарске границе, да се какав погранични сукоб не би догодио.

Како овиме, тако и енергичнијем настојавањем јевропских држава да очувају мир на Балкану, отклоњена је криза, која се је у потпуно доба почела била вшпштрвати.

Па како изгледа преувеличани су и гласови о количини турске војске на бугарској граници. Истина, како Турци говоре, они су недавно довели војску на Мале Азије, да њом оперирају против Арнаути. Те операције нијесу још довршене, те се многа војска налази на окупу у скопљавском вилајету. Према томе, Турска има доста војске ради одржања мира и реда у Старој Србији и Македонији, а то даје повода Русији и Аустро-Угарској, да настојавају, да се реформе што прије изведу, па и да се прошире и пројачае, према потребама, која су искуствима сазнана. Тако и, пр., оне ће се тама и судова, о којима није било поговора у процесу за реформе.

Надар ва извршењем реформа појачае се — како „Н. Време“ каже — путовањем консула по вилајетима. Таква путовања дозвољена су руским консулима у Скопљу и Митровици. Ако ова мјера не буде довољна, предузете се друге, енергичније мјере.

Треба се, дакле, надати, да ће питање о увођењу реформа ступити сада у нову фазу, која ће бити сретнија за измучено хришћанско становништво Старе Србије и Македоније. Изгледа, да је период одлагања и одговорачева прошав и да се никаква измишљавиња неће више у рачун узимати.

Турска влада појмиће до чега може довести свако одлагање, које би сметало, да се македонско питање мирно ријеша.

вадо роптају против Русије, већ ју неблагодарно и подло нападају, руже и клеветају, у мјесто да наза имају на уму ону свету истину, коју је искаао српски pjesник Љуба П. Ненадовић, а по којој:

Без Русије нема
ни наших племена,
Пронас је Русије,
пронас оних Словена.

Осим ових подробних описаних и важнијих споменика, налази се у Петрограду још много споменика, које ћемо само пререћи, јер нам вријеме не допушта, да их све као што заслужују, опишемо и коментаришемо.

Ту је споменик генералисиму Суворову; затим великом побједнику Румјанову; даље ону нове руске поезије и новог руског језика А. С. Пушкину, том великом пророку и проповједнику слободе; умиљатом и симпатичном насљеднику Пушкинову, прованом руском Бајроу И. В. Ђеромитову; дубоком мислиоцу и генијалном сатирику Н. В. Гогољу и мудроме воспитачу дара ослободитеља В. Н. Жуковскоме, коме се има много благодарити на модерним реформама Русије, што их је Александар П. навео; затим је пажње достојан споменик даровитом путнику и великом научњаку природо-ананцу Пржевальском и најзад великом не само руском него а свијетском музичару И. М. Глинки — оцу националне опере руске и другима. На граничним постољима већине наређених споменика налазе се исписани карактеристични цитати из књижевних производа ових знаменитих мужева.

(Наставиће се.)

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Бранков дан.) „Бранково Коло“ доноси у пошљењем свом броју ову биљешку: 10 (23) јулија, навршиће се двадесет година како су пошљедни земни етапи pjesнички свечано пренесени из Беча на Стражиловачки вис. Ми смо у 1. бр. о. г. забиљешки да је ова година у спомену на Бранку шездесета откако је пројевао, пелесета откако је умро, а двадесета од преноса. Ове ће године да се подигне спомен-попореје Бранку у парку испред карловачке гимназије. Попреје је одилено по моделу вајара г. Ђорђа Јовановића и већ је у рукама Одбора за подивање pjesничкога споменика. Одбор је умодно г. Владимира Николића, архитекту, да се градње постаментна прими и да зготови цео споменик. Г. Николић се примио тога и реди на томе. Споменик ће бити готов и моћи ће се открити у септембру или најдаље у октобру о. г. И овом приликом понављамо, што смо казали у 1 бр. (стр. 31): „Пошто је Бранко сверпски љубимац, те и подивање споменика није само ствар Одбора, ту ће судједовати без сумње, цијело Српство као оно и о свечаном преносу његових пошљедних земних остатака прије двадесет година. Надамо се да ће наша просвјетна друштва а и појединци за времена рећи, коју о начину како да се тај свечани чин обави. С тога молимо свакога, ко буде хтио рећи о томе своје мишљење, да га било преко јавних гласила српских, било другим цименим путем достави „Одбору за подивање споменика Бранкова“ а преко адресе Уредништва „Бранково Коло“ у Ср. Карловцима.

(Споменик Љуби Ненадовићу.) „Ове године навршиће се осам година како је умро чувени и омиљени српски pjesник и књижевник Чика Љуба Ненадовић. За тих осам година српска дјеца по основним школама скупљала су пару по пару, докле нијесу скупила толико, да му могу подићи скроман споменик. У недељу 13. Јула ове године биће открити тај споменик на гробу Чика Љубе Ненадовића у селу Бранковина, близу Ваљева. Сви, који желе присуствовати тој свечаности, а нарочито друштва и корпорације, треба да се јаве најдаље до 10. Јула Ваљском Одбору за споменик Чика Љубе Ненадовића, у Бранковину (Ваљево).

(Словенска изложба у Петрограду.) Словенски свијет што је даље, све се више интересује за Петроградску словенску изложбу. Како се пријављују све нови и нови излагачи биће простор одређени за изложбу претијесан, па ће се морати знатно проширити. А пошто се до одређеног рока неће моћи извршити све припреме, ријешено је главни Одбор, да се изложба одложи до 1905 г. (април-октобар) и да се одреди за њу већи простор, Марсово поље. Љепи и ако буде требало Михајловски врт, а такође и слободан простор на другој обали Неве. У исто вријеме замолио је петроградски одбор све словенске одборе да му јаве, колико мјеста требају за своја одјељења, да се по њима направи распоред, који ће се разаслати досије нове 1904 г.

(Словенска етнографија.) Петроградска академија наука ради на великом дјелу о словенској етнографији. Дјело ће изаћи крајем 1904 године. Поред етнографије биће ту заступљене: историја језика, дијалектологија, археологија, умјетност, историја литературе и цивилизације, историја словенских јомала и т. д. Задатак је дјелу да представи развитак и прадак словенске књижевности у прошлости вијеку. Сарадници ће бити већином Словени, а примаће се радови и од странаца, који се баве етнологијом. Редакцијом управља В. Ламански, академик.

Горња Арбанија и њена лига. Историјски дјело *Спиридиона Готчевића*, превео Л. Ј. Нови Сал. Књижара Глише Лазаревића 1903. Цијена 50 хел. Дјело: Oberlabanien und seine Liga. Ethnographisch-politisch-historisch-geschichte von Spiridon Gotčević изашло је 1881 год. Како до данас — говори преводилац — то дјело није на српски преведено и како се у њему врло занимљиво, а доста и извјерно износи повјесница Арнаути, није на олмет, да се из тог дјела изнесе уломак о историји Арнаути. Данас, кад су тако крвави заплети у Старој Србији и Македонији, кад поред бугарског комитета усташе и Арнаути, кад се пролива крв српске раје и пљачка њеашно добро, и кад се свуда чује ријеч: Арнаути, занимаће и шпре слојеве нашега народа, да што више сазнају о поријеклу и повјесници Арнаути.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Цетиње, 4 јула

Умољени смо од овадашње Царско-Руске легације, да саопштим ошљедеће:

У пошљедње вријеме убичајило се на Цетињу, да се молбенице, упућене на Г. Царско-Руског министра за ма какву

помоћ, шаљу поштом, у мјесто да се предају слуги на вратима Руске Мисије, а тијем се молиоци без потребе излажу сувишним трошковицама.

Овијем се од стране Царско-Руске Мисије јавља, да на једна таква поштом упућена молбеница неће бити уважена, нити ће се узимати у обзир, те ће остати без свакијех пошљедица.

(Петровдан.) Као сваке године, тако се је и ове још у очи Петровдане прикупило у вароши доста народа, која о овом дану долази највише из Зете и Боке, да приступи Ђивоту Св. Петра Цетињскога. На великој вечерњи у суботу, био се слагао у манастир сдан народ. По вечери свирала је војена музика улпача и у општинском парку, а пред Двором играо је окупљени народ, по обичају равна кола и хора уз весело пјевање. Архиепископској литургији, која се је на сами дан служила у манастирској цркви, присуствовали су Њ. Њ. В. В. Књаз Мирко и Књагиња Наталија у пратњи државнијех великодостојника и главара из унутрашности. Побожни поклонници приступали су св. Ђивоту цео дан, а по пољу цетињскоме реализирао се народно весеље до дубоке ноћи.

(Свршетак школ године у књаж. Великој Гимназији на Цетињу.) У први разред, с којим је наша Велика Гимназија ове шк. године поново отпочела, примљено је почетком године 106 ученика, од којих је до свршетка године остало 102. Због толиког броја ученика био је први разред подијељен у два паралелна одјељења. По успјеху било је у оба ова одјељења 16 ученика с одликом, 36 с првим редом, 24 с другим редом, а 26 остављено је, да почетком идуне шк. године понове испит из по једног предмета.

Идућа шк. година с првим и другим разредом почиње 1. септембра. Упис у гимназију биће 29, 30 и 31 августа, а пријамни и поправни испити држаће се 1, 2 и 3 септембра.

(Скуп у општинској управи.) На повни предсједника наше општине, г. Саво Вулетића, састали су се у четвртак, 3. о. и. грађани наше престонице у општинској кући, да се договоре о грађни другога депозита за воду. Потреба за водом осјећа се код нас сваке године све јаче, јер становништво Цетиња снажи дан расте, а наш водовод са својим досадашњим депозитом остао је онај исти, какав је био и прије 10 година. Пошто је предсједник општине извјестно приеузео о цијели састанка, изложио је г. А. Радовић, началник министарствена унутрашњих дјела, како би се други депозит најбоље подићи могао и колки би трошак око тога био. Присутни грађани усвојили су у начелу излагања г. А. Радовића и одмах изабрали одбор, који ће се старати, да ова радња што прије отпочне. У тај одбор изабрани су: г. г. Андрија Радовић, ком. Милан Божовић, Мило Дожић, Петко Пајовић, Живко Драговић, Саво Вулетић, Вуко Вулетић, Филип Јерговић, Др. Огњеновић, Мало Ковачевић и Нико Виторовић. Одбор је одмах приступио раду и кроа који дан радња ће бити предата подувима на извршење.

(Прва забава „Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори“.) У суботу 28 пр. мјесеца у очи Петровдане као имендана свог високог заштитника Књаза Петра, наше привредно мјезимче „Друштво за потпомагање заната и трговине у Црној Гори“ представило се први пут публици цетињској, приредивши у Зетском Дому свечану забаву с играском у корист друштвене касе.

Забава је била одлично посјећена, а одабрани програм изведен на опште задовољство гостију. Поред наше интелекцијске забаве је походио готово цео дипломатски кор. Поред онога што су дали за улазнице, многи су дали и добровољне прилоге.

Госте је поздравео друштвени потпресједник г. Милош Шаулић са лијепим говором, који је у ствари једна расправа привредно-економска. Из концертног дијела нијесу изостале ни српске гусле, а програм играња био је састављен понавјеште на српских игара.

(Из друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори.) *Ђегово Височаштво Књаз Петар, Велики Војвода Захумски, најмилиштинце се је благоизволио примити покровитељства над нашим са срећом новооснованим „Друштвом за потпомагање заната и трговине у Црној Гори.“ — Уравном је Одбору особити части што то може својим члановима доставити.*

Члан добротвор. Господин Душан Греговић упсао се у „Друштво за потпомагање заната и трговине у Црној Гори“ као први члан добротвор, положио уједанпут цијели добротворској улог од сто шездесет круна. — Хвала г. Греговићу на племенитом дјелу! Дај Боже, да се на њега угледају и други имућнији људи на општу корист наше отаџбине на привредно-економном пољу!

Добровољни прилови. Са захвалношћу износио овом приликом имена оних госпођа и господа, која приликом забаве друштвене од 28 јуна извољеше

подарити друштву свој добровољни прилог преко улазнице:

Госпођа Крилов 20 кр., г-ца Н. Н. 3 кр., министар руски г. Шчеглов 50 кр., министар талијански г. Болати 20 фр., иглески отпр. послова г. Шпиле 20 фр., г. Giraudon Ginetest 20 фр., бугарски дипл. агент г. Ривов 4 кр., господин М. 11 кр. и 20 хелера, г. Ђуро Секулић 4 кр., г-ца Јоке Р. Вучковић 3 кр., г. Н. Н. 1 кр., г. Н. Н. 1 кр., г. П. Андрић 1 кр., г. др. Н. Н. 1 кр., г. Н. Н. 1 кр., г. Ђ. Андрић 1 кр., г. В. Л. Иванишевић 1 кр., г. Н. Н. 1 кр., г. Лаво Јововић 2 кр., г. Марко Р. Гвозденовић 2 кр., г. Ј. С. Матановић 1 кр., г. Стево Татар 2 кр.

У свему скупљено добровољних прилога кр. 167.28 хел.

У име друштвене управе нека је свој пошт. г. г. прилагачима и посјетиоцима забаве на коју паде преко 300 круна чистога прихода и овим начином најтоплија хвала!

Благјавик Предсједник
Ј. Кајдуковић В. Вулетић.

(Из поворишта.) Поворишна дружина Фотија Жарка Иличића, која је овдје приредила око двадесетак поворишних забав, завршила је у недељу своје представе и отпутовала одаваде, оставивши међу нама лијепу успомену.

(Из управе вароши Цетиња.) Пропле и ове недеље било је странаца на Цетиње 302 и то:

Из Аустрије 215; Италије 11; Инглешке 1; Русије 4; Србије 2; Турске 60; Њемачке 6; Француске 2; Германије 1.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

ЦАРИГРАД, 28 јуна. — Министарски савјет од уторника занимао се како пословима унутрашњим, тако и спољашњим. Чиновници у Илдечу раширили су тијем поводом ратоборне гласове. Савјет је, напротив, донио ријешења, која се клоне миру и имају намјеру, да умире јевропске вилајете. Због тога је Хилми-паша послан ради инспекције у скопљански вилајет, а манастирски валија у свој вилајет. Мјере које су предузете против бугарских школа и свештенства биће дијелом обустављене, дијелом одложене. За све оно Порта је извјестила посланика аустро-угарског и руског, који су јој ошет изјавили о вијестима добивенијем од стране консула као и то да ће радити у смислу очувања мира и спречавања сваког изавивања од стране комитета.

БЕЧ, 29 јуна. — Цар је примио оставку чепског министра Ревека и захвалио му за вјеру и патриотску службу.

ПАРИЗ, 29 јуна. — Делкасе је извјестив у савјету, да је по споразуму између Италије и Француске, пут Италијанског Краља у Париз одложен због напине болести. Датум још није одређен, — то ће зависити од начина оздрављења или смрти.

СОФИЈА, 29 јуна. — Влада бугарска примила је са задовољством к внају увјеравања од стране шеквијех држава, да Турска нема никаквијех ратоборнијех намјера, као и то, да ће наслесиле настојати, да се турска војска укљони с бугарске границе. Влада бугарска пак са своје стране основала је оне мјере, које је била предузела за мобилизацију резерва у пограничним окрузиима. Опште је мишљење, да опасности за рат нема.

БИОГРАД, 29 јуна. — На предлог министра војног краљ је именовало за пошљедника VI пука Мишића за шефа одјељења у министарству војном.

АТИНА, 29 јуна. — Ново министарство састављено је овако: Рали предсједник и спољне послове, а привремено и финансије; Мававрихалис унутрашње послове, Константинадис рата, а привремено и поморства; Мерлопулос правде; Фармакоцуло, синовац Делијанисов, јавне наставе.

АТИНА, 30 јуна. — Присташе Теотокиса одлучише да подрже Ралијево министарство успркос програму Делијаниста. Рали ће искати да се смањи број посланика. Министарство ће се сјутра представити кама-

ри и искаше глас повјерења. У Пелопонезу држе се скупштине за и против монопола сушица у Коринту. При таквој агитацији више је по вјероватно, да ће скупштина бити распуштена.

БИОГРАД, 30 јуна. — Поводом рођен-дана Краљева држава су по свој земљи свечана благодарена. У Биограду присуствовали су благодарењу Краљ. министри, дипломатски кор и чиновништво. Иза тога било је примање у новом Двору. Истим поводом унаријеђено је више официра и помиловано неколико свештеника, који су били осуђени од духовног суда.

БЕЧ, 30 јуна. — Калај, заједнички аустро-угарски министар финансија, умро је.

АТИНА, 1 јула. — У скупштини изложено је Рали свој програм. Министарство ће учинити све што је могуће да уклони примједбе велесила против монополског уговора. Скупштина је иза тога усвојила предлог, да се број посланика свизи од 284 на 198 и изјавила повјерење Рали-у.

БИОГРАД, 1 јула. — За јуче рапшег обједна Авакумовић је поднио честитања Краљу од цијеле Србије говорећи, да је народ убијеђен, да ће се принцип монархијски ослабити за вријеме његове владе. Краљ је одговорио, да се уата да ће уједињеним силама повести Србију путем задовољства и среће.

ЦАРИГРАД, 2 јула. — Дослед су у сандраку солунском испод егвархата бугарског пријешла к патријаршији насељенског три села, у сандраку сереском пет, а у битољском два. Близу Кукуша пријешла се нека бугарска села у католичанство. Говори се, да је ово учињено по наговору комитета и да ће се то продужити, не би ли се тијем изваља Русија као заштитница православља, да посредује.

АТИНА, 2 јула. — У скупштини одговорио је Рали, да ће министарство размислити, да ли би умјесно било откавати уговор трговачки с Француском поводом наметнуте дадије од стране Француске на сушице.

БЕЧ, 3 јула. — Тијело Калајево биће сахрањено у Будимпешти.

СОФИЈА, 3 јула. — Порта је саопштила Бугарској, да ће ради одржања међусобних добрих односа оповзати неке мјере, предузете противу усташих чета, да ће ослободити затворене осумњичене Бугаре, да ће повући натраг турске чете с границе, да је резервне баталионе послала кући, да ће дозволити отварање бугарских школа и цркава, које су затворене и испунити нека потраживања бугарска односно црква и школа. За ово Порта тражи од Бугарске, да зајемчи мирољубиве намјере и да их дјелом докаже. Влада бугарска са задовољством је прихватила одлуке портине и дала је категоричну изјаву, да жели увијек живјети у пријатељству с Турском. Одмах је оповзала мјере предузете односно мобилизације војске.

ТОРИН, 4 јула. — С аутомобилом, којим је управљао сам Краљ, догодво се мали судар у царку дворца Раковић, при чему је Краљ остао неповријеђен, а Краљица је ногу мало повлиједила. Како јавља „Трибуна“, пут Краљев у Париз утврђен је за почетак октобра, дакле он ће бити независан од оног у Инглеску, који ће слиједити у новембру.

БУДИМПЕШТА, 4 јула. — Спровод Калајев био је свечан.

ЦАРИГРАД, 4 јула. — Прекјуче био је сукоб између једне бугарске чете од 30 људи и турске војске код Капарја у околини Битоља. Од чете је погинуло 12 људи, а војска је имала 4 мртва и рањена.

БИОГРАД, 5 јула. — Влада је наредила свијема административнијем

властима, да живо настоје, да избори за предстојећу скупштину буду слободни, забрањујући најстрожије сваку злоупотребу краљевим именом приком изборнијех агитација.

ЦАРИГРАД, 5 јула. — Послије сукоба између једне бугарске чете и турске војске код Капарја близу Битоља консули руски и аустро угарски, из Битоља прегледали су бојиште.

РИМ, 4 јула. — Стање пасивно последије друге операције, било је мало лакше, али снага му непреставо малксана и катастрофа, и ако не предстоји одмах, ипак се не да отклонити.

Далатњи „Корбира“ јавља: Папа је провео данас боље дан, него и један од кад се рањило.

ОБЈАВА.

Руј Катунско-Ријечке, Зетско-Брдске и Приморско-Црмичке Области инкантираће се у Неђељу 6. Јула ов. год. на Ријеци.

Руј мора бити добро зелен, просијат и чист без икакве смјесе и мостре истога биће изложене у канцеларији Општинске Управе на Ријеци.

Ови инканти биће дати посебно за сваку Област или уједно према понуди купаца.

Народ ће предавати свој руј закупницима од 15. Августа 1903 до 1. Марта 1904 год., а у мјестима: Подгорица, Ријека, Вир и Сељане, у којим мјестима закупници дужни су држати отворене магацине за горе одређено вријеме и руј народу одмах измирати. Закупник има право, да не прими онај руј који му не би био предат на магацин до 1. Марта 1904 год., као год и онај руј који не би био уређен по мостри Одбијени руј не би се смио никоме продавати до 1. Марта 1904 год.

Народ не смије никоме другоме, осим закупницима руј продавати. Ко би се ухватио, да га је другоме продао, платиће закупнику глобу онолико, колико продата количина руја изнесе по утврђеној цијени.

Контрат ће се дати ономе, који понуди највећу цијену, по коју ће руј од народа куповати.

Закупник дужан је положити кауцију, било у новцу, било у непокретностима у износу од 15%, ако је Црногорски држављанин, а је страни 30% од претпостављене вриједности руја.

Они, који желе инкантирати, морају се пријавити у канцеларији Општинске Управе на Ријеци у горе назначени дан, гдје ће се држати лицитација од 3—5 сати послјије подне.

П. Бр. 1150 Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дјела 26. Јуна 1903 г. на Цетињу.

ОБЈАВА.

Поштанско-Телеграфском Одјељењу Књ. Министарства Унутрашњих Дјела, потребна је за поштанске штале у ниже наведеним мјестима: годишња потрошња хране за коње,

	овса	свијена
за Цетиње	55000 килогр.	40000 килгр.
„ Његуши	20000 „	15000 „
„ Котор	15000 „	10000 „
„ Ријеку	15000 „	10000 „
„ Подгорицу	30000 „	20000 „
„ Даниловград	20000 „	10000 „
„ Никшић	9000 „	8000 „
„ Вир	20000 „	12000 „
„ Пристан	5000 „	3000 „
Свега	189000 „	128000 „

Ради набавке горње количине овса и свијена, Одјељење ће у својој канцеларији 6/19. Јула тек. год. од 9 сати изјутра до подна држати јавну лицитацију.

Главни су услови уговора:
а) овас сух и пречишћен на машину;
б) свијено сухо, од чисте мирисљиве ливадске траве, без бодлика и корова;
в) предаја у магацинима и исплата као што следује:

$\frac{1}{10}$ до 15 Јула ове године; $\frac{1}{10}$ од 1. до 10. Августа; $\frac{1}{10}$ од 1. до 10. Септембра; $\frac{1}{10}$ од 1. до 15. Окто-

бра и $\frac{1}{10}$ од 1. до 10. Априла 1904 године и

г) да лиферант, ако је црногорски држављанин, положи предходно кауцију од 5000 круна у новцу или у непокретној имовини; ако је страни поданик 10000 круна.

Број 3043. Из Поштанско-Телеграфског Одјељења Књ. Министарства Унутрашњих Дјела. 18. Јуна 1903 год. на Цетињу.

ОБЈАВА

Према рјешењу Књ. Министарства Правде од 20 јуна тек год. број 1852, Управа центр. каз. Завода јавља да ће на дан 23. Јула о. г. у својој канцеларији држати јавну лицитацију о закупу хране затвореника на 1. годину, т. ј. од 1. Августа ове до 1. Августа 1904 год. Почетак лицитације ће бити тачно у 8 сати, те сви они који би вољви били лицитирати повивају се да присуствују тој лицитацији.

Онај ком се ова лиферација уступи дужан је положити 100 наполеона кауције, било у готовом новцу, било у сигурној непокретној залози или сигурном јемству.

Број 183. — Из канцеларије Управе цен. каз. Завода у Подгорици 1. Јула 1903 г.

Службене Објаве.

О Г Л А С

Износи се на јавну продају доле описане непокретности, Зарије С. Крке лића из Лутова које су процијенене круна 740.

Продаја ће се извршити у Вилац. За продају одређује се три рока, први на 6 јула други на 6 августа трећи на 6 септембра у 11 сати пред подне.

На прва два рока неће се непокретности продати испод процијенене вриједности а на трећем и више али никако испод $\frac{2}{3}$ процијенене вриједности непокретности.

Сваки је лицитант дужан положити јемство од 10% од процијенене вриједности непокретности.

Позивају се сви они те имају на непокретностима какво реално право дужникови повјериоци и они који имају право прече купње да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:
1. Такована Крушка $\frac{3}{4}$ оранице један листосјек горе мало ливаде граничи од истока Радоњићи од југа Радисав Милунон, од запада Мијајло Бућов, од сјевера Мир Милутинов

2. Такована Дртине 1 коса ливаде три листосјека горе граничи од истока Илија Пупев, од југа Беша Таиров, од запада Ђоко Јовановић, од сјевера браћа Стефановићи.

3. Такована Грковци метрх од 8 листосјека горе јаснове и знаветно граничи од истока Марковићи, од сјевера Радоњићи, од југа Ненадићи, од запада Беша Таиров.

Број 74.
Братоножани, 4 јуна 1903 год.
Заст. кап. Перо Б. Ђеловић.
Р. 208 Бр. 136 2—2

О Г Л А С

Износи се на јавну продају доле описане непокретности Миљана Маркови Премјања из Фундине које су процијенене 288 круна. Продаја ће се извршити у Фундину код потписатеа.

За продају одређује се три рока, први на 6 јула други на 6 августа а трећи на 7 септембра тек. год. у 10 сати прије подна. На прва два рока неће се непокретности продати испод процијенене вриједности, а на трећем и више, али никако испод $\frac{1}{2}$ процијенене вриједности.

Сваки је лицитант дужан платити јемство од 10% процијенене вриједности непокретности.

Позивају се сви они који имају какво реално право дужникови повјериоци, и они који имају право прече купње, да се пријаве суду.

Опис непокретности:
1. Ограђа у крш око 4 листосјека горе, од истока Токо Радованов, ограђом, од југа Станоје Куртов ограђом, од запада и сјевера комуницом.
2. Један мали бостанчић од 40 метара, граничи од истока Васо Лукич орачником, од југа запада и сјевера Токо Радованов орачником.

Број 120.
Златица, 7 јуна 1903
За кап. Илију Поповића
Велиша П. Ивановић
Р. 167 Бр. 137 2—2

ОБЈАВА

Пок. Ђуро Станков Сможовац умро је у мјесецу мају ов. год. у Анадолији. Но пошто речени Ђуро нема дома никога од своје фамилије, зато се чини на знање, ако је коме покојни Ђуро остао дужан, да се пријави потписатом до 1. септембра ов. год.; ко се не би пријавио до означеног рока, неће му се послјије привнати тражење дуга од имања пок. Ђура.

Љуботињ, 26. јуна 1903.
Број 131.
Ком. и кап. Нико Ђ. Кусовац.
Р. 75 Бр. 138 1—1

Приватне објаве.

НА ЗНАЊЕ

поштованом грађанству и у унутрашњост

Набавио сам из браће *Крљезине Србије* чувено и одликовано пиво „Косово“ и „Моравац“ из фабрике г-на *Кисељовића*

Цијене умјерне:
Бачва од 25 литара фиорина 6.50
Кашета од 50 богиља ($\frac{3}{4}$) фиор 12.50
Франко *Пешине* — бачве, кашете, повратити

С поштовањем
Петко Пајовић.
Р. 54 Бр. 59 2—2

НА ЗНАЊЕ

Мојим старим муштеријама и познаницима, да сам поново отворио **ковачку радионицу** на Цетињу.

Мато Ф. Шпањола.
Р. 18 Бр. 60 2—3

О Г Л А С

Продају се деветоро кароца и један кар са двадесет коња; са цијелом опремом коњском и храном.

Обратити се за услове и цијене потписатоме.

Пешине, 5. јула 1903.
Илија Б. Јабучанин и др.
Р. 33 Бр. 61 1—3

У четвртак 10. јула у цркви св. Ђорђа даваћемо годишњи парастос најпој покојној мајци

Јелисавети Ј. Сундечић
зато извјешћујемо — покојницине и наше пријатеље.

Подгорицу,
1. јула 1903

Ожалошћена породица.
Р. 29 Бр. 62 1—1

+

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Приликом смрти нашег никад не-прежаљеног сина, односно брата

Петра Јовановића,
који се после кратког, али тешког боловања пресели у вјечност 24 јуна у 18 години свога млађаног живота, сматрамо за особиту дужност, да овим путем од срца захвалимо свима онима који при погребу присуствонаше, као и онима, који су нам усмено, писмено или брвојаном саучешћа изјавили и тиме нам у неколико тугу ублажили.

Ожалошћени:
Поп Нико, браћа: Јоко, Андрија и Михаил с породицом.
Р. 76 Бр. 63 1—1